

# HZNe glasilo

Broj 9/2017  
Službeno glasilo Hrvatskoga zavoda za norme



**Standards  
make  
cities  
smarter**

World Standards Day  
14 October 2017

**Pametniji  
gradovi  
uz norme**

Svjetski dan norma  
14. listopada 2017.

**HZN e-glasilo**

**Službeno glasilo Hrvatskog zavoda za norme sa stalnim dodatkom  
Oglasnik za normativne dokumente**

**Godište: 9. 2017.**

**ISSN 1847-4217**

**URL: <http://www.hzn.hr>**

<b>Izdavač:</b>	<b>Hrvatski zavod za norme MB: 1957406 OIB: 76844168802</b>
	<b>Sjedište: Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb Telefon: 01/610 6095 Telefax: 01/610 93 21</b>
<b>Glavni urednik:</b>	Igor Božičević, ravnatelj HZN-a
<b>Pomoćnik glavnog urednika:</b>	Vladimir Jaram
<b>Tehnički urednik:</b>	Vladimir Jaram
<b>Uredništvo:</b>	Ana Marija Boljanović, Melanija Grubić Sutara, Vlasta Gaćeša-Morić, Boro Jandrijević, Stanka Miljković, Nenad Nikolić, Vladimir Jaram, Igor Božičević
<b>Lektura:</b>	Ivana Canosa
<b>Korektura:</b>	Vladimir Jaram, Sandra Knežević
<b>Grafička obrada naslovnice:</b>	Vladimir Jaram
<b>Grafička priprema:</b>	Vladimir Jaram, Sandra Knežević
<b>Izlazi:</b>	mjesečno
<b>Uređenje</b>	2017-09-30

Opremu tekstova obavlja uredništvo. Za sadržaj poimence potpisanih priloga odgovorni su njihovi autori. Oni ne iskazuju obvezno stav Hrvatskoga zavoda za norme. Objavljeni prilozi u službenom glasilu Hrvatskog zavoda za norme autorski su zaštićeni. Iznimka su sadržaj, novosti iz HZN, novosti iz europskih i međunarodnih normirnih tijela i s normizacijom povezane aktivnosti koji se mogu objavljivati u drugim stručnim časopisima uz obveznu naznaku izvora i dostavljanje časopisa u kojemu su objavljeni tako preuzeti prilozi. Za priloge iz rubrike Normizacija i Tehničko zakonodavstvo potrebno je zatražiti pisano odobrenje za njihovo objavljivanje od autora i od Hrvatskoga zavoda za norme.

**PROSLOV**

Poštovani čitatelji!

U ovome broju HZN e-glasila možete pročitati poruku za Svjetski dan norma (14. listopada 2017.) čija je tema *Pametniji gradovi uz norme*.

Možete pogledati i naš stalni prilog o članovima HZN-a. U rubrici Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija u ovome broju donosimo iz IEC-a informaciju o njihovom angažmanu u pitanjima internetske sigurnosti energetske infrastrukture koju je IEC predstavio na međunarodnoj konferenciji o internetskoj sigurnosti u Beču s ciljem zaštite energetske infrastrukture. Predstavljene su IEC-ove aktivnosti normizacije i ocjenjivanja sukladnosti u tom području, navodeći pojedinosti o područjima na koja se one odnose.

Iz ISO-a donosimo informaciju o novoj normi za pružatelje usluga u obrazovanju. Svrha je norme pomoći poboljšati njihove usluge, ali i osigurati im priznavanje i vjerodostojnost na međunarodnom tržištu. Tu je također i informacija o novom priručniku koji bi trebao pomoći malim i srednjim poduzetnicima da bolje upravljaju upotrebotom vode.

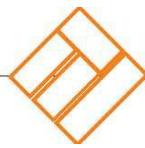
U novostima iz CEN-a i CENELEC-a donosimo informaciju o objavi prve europske norme za e-fakturiranje (*e-invoicing*). Njome bi se uskladili postupci koji se primjenjuju u Europi i ispunili zahtjevi Direktive 2014/55/EU o elektroničkom fakturiranju u javnoj nabavi.

Ugodno čitanje!

V. Jaram  
pomoćnik glavnoga urednika



# Sadržaj 9/2017



<b>Proslov</b>	2
Poruka za Svjetski dan norma 2017.	4
<b>Novosti iz HZN-a</b>	
• Članovi HZN-a	5

## Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija

### IEC

- IEC-ov angažman u pitanjima internetske sigurnosti energetske infrastrukture     6

### ISO

- Učimo od najboljih: nova norma za pružatelje obrazovnih usluga     9
- Novi priručnik pomaže malim i srednjim poduzetnicima da bolje upravljaju upotrebot vode     10

### CEN i CENELEC

- Objava prve europske norme prekretrnica u e-fakturiranju     11

Naslovnica: *Poster za Svjetski dan norma 2017.*

HZN Oglasnik za normativne dokumente (A1-A44)

ISSN 1847-4217

## Normizacija



# Poruka za Svjetski dan norma – 14. listopada 2017.

### ***Pametniji gradovi uz norme***

Dovoljno pitke vode, pristup čišćoj energiji za sve, mogućnost ekonomičnog putovanja, osjećaj sigurnosti: to su uvjeti koje moderni gradovi moraju ispuniti da bi ostali konkurentni i pružili dostojan život svojim građanima.

Izgradnja pametnog grada složen je zadatak. Svaki je grad suočen s vlastitim izazovima i zahtijeva vlastitu kombinaciju rješenja. Ipak, postoji zajednički nazivnik koji taj zadatak čini mnogo jednostavnijim.

Međunarodne norme podupiru razvoj krojenih rješenja koja se mogu prilagoditi konkretnim okolnostima u gradu. One sadrže stručno znanje i najbolju praksu i bitne su u osiguravanju kvalitete i svojstava proizvoda i usluga. Osim toga, potiču kompatibilnost među tehnologijama i pomažu korisnicima da usporede dostupna rješenja i odaberu najbolje.

Norme također otvaraju vrata većem izboru proizvoda i usluga. Pomažu da se poveća konkurentnost i inovativnost. U sustavnom pristupu omogućuju objedinjavanje struktura ili rješenja različitih dobavljača.

Zahvaljujući međunarodnim normama u gradovima sve funkcioniра sigurnije i bolje na svim razinama. Norme daju osnovu za pristup električnoj energiji i za bezbroj uređaja i sustava za čiji je rad potrebna električna energija i koji sadrže elektroniku. Podupiru informacijske i komunikacijske tehnologije koje omogućuju prikupljanje, razmjenu i analizu podataka i sigurnost informacija. Napokon, treba spomenuti da norme daju važne upute za sve aspekte gradskog života, uključujući energetski učinkovite zgrade, inteligentni prijevoz, poboljšano gospodarenje otpadom, izgradnju održivih zajednica i još mnogo toga.

Pomoću norma možemo svoj grad učiniti pametnijim, korak po korak. Izolirana područja „pameti“ mogu porasti i međusobno se spojiti.

Lijepo je znati da će međunarodne norme podržati gladak i objedinjen razvoj pametnih gradova.



James M. Shannon  
predsjednik IEC-a



Zhang Xiaogang  
predsjednik ISO-a



Houlin Zhao  
glavni tajnik ITU-a



# Članovi Hrvatskog zavoda za norme

Objavljujemo popis redovitih i pridruženih članova HZN-a prema vrstama pravnih odnosno fizičkih osoba za koje je Upravno vijeće donijelo odluku do kraja rujna 2017. godine.

Tablica *Članovi Hrvatskog zavoda za norme* identična je tablici objavljenoj u HZN e-glasilu br. 7/2017 i 8/2017 jer od kraja srpnja do kraja rujna 2017. godine nije bilo promjena.

Vrsta članstva, vrsta pravne ili fizičke osobe	2017-04-28	2017-07-07
<b>Članovi promatrači</b>		
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	8	8
Fizičke osobe	0	0
<b>Ukupno promatračkih članova</b>	<b>8</b>	<b>8</b>
<b>Redoviti članovi</b>		
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	165	162
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – javne ustanove i slično	21	20
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – HGK, HOK, HUP	1	1
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovne komore ili udruge	4	4
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovna društva	6	6
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – škole	1	1
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – fakulteti	22	19
Fizičke osobe – pojedinci	25	27
Obrt – fizičke osobe	2	2
Tijela državne uprave	51	51
<b>Ukupno redovnih članova</b>	<b>298</b>	<b>293</b>
<b>Ukupno članova HZN-a</b>	<b>306</b>	<b>301</b>

Dobrodošli u sustav komentiranja nacrta normal!



Pronadite nacrte bitne za vaše poslovanje ili granu djelatnosti pomoću donje trake za pretraživanje

Pročitajte i ocijenite postojeći nacrt norme te razmislite kako bi on mogao utjecati na Vas i Vaše poslovanje

Komentirajte nacrt norme i sudjelujte u njegovom oblikovanju

Omogućujemo vam da jednostavno podjelite nacrte i komentare s kolegama



# IEC-ov angažman u pitanjima internetske sigurnosti energetske infrastrukture

**Na međunarodnoj konferenciji predstavljene su IEC-ove aktivnosti povezane s internetskom sigurnošću**

Piše: Morand Fachot

Zaštita energetske sigurnosti i ključne energetske infrastrukture od internetskih napada postaje apsolutni prioritet. Sredinom veljače, zaklada [EnergyPact Foundation](#) organizirala je međunarodnu konferenciju o internetskoj sigurnosti u Beču s ciljem zaštite energetske infrastrukture. Eyal Adar, stručnjak za internetsku sigurnost, predstavio je IEC-ove aktivnosti normizacije i ocjenjivanja sukladnosti u tom području, navodeći pojedinosti o područjima na koja se one odnose.



U ključnu infrastrukturu koja je najranjivija na internetske napade spadaju elektrane.

## Ključna infrastruktura: omiljena meta internetskih napada

Predodžba o tome koji su dijelovi ključne infrastrukture najranjiviji za internetske napade razlikuje se od regije do regije. Međutim, u većinu tih predodžbi spadaju elektrane, sustavi prijevoza i proizvodni





pogoni koji su pod nadzorom industrijskih sustava kontrole (*Industrial Control Systems*, ICS) kao što je sustav *Supervisory Control and Data Acquisition*, SCADA). Tako razmišljaju i europska agencija za mrežnu i informacijsku sigurnost (ENISA) i Vlada SAD-a.

U mnogim je zemljama energetska infrastruktura bila meta napada, pa se smatra najranjivijom infrastrukturom.

Ukrajinske tvrtke za distribuciju električne energije bile su meta vala internetskih napada koji su doveli do nestanaka struje velikih razmjera krajem prosinca 2015. i početkom siječnja 2016. godine.

U siječnju 2014., neprofitna nestranačka inicijativa *The Nuclear Threat Initiative* (NTI), upozorila je da bi nuklearni objekti u 20 zemalja mogli biti luke mete internetskih napada.

Prema posebnom izvještaju londonskog znanstvenog instituta *Chatham House* iz 2015. godine, početkom ovog stoljeća dogodilo se nekoliko internetskih napada na američke nuklearne elektrane: u Ohiju 2003., u Alabami 2006. i u Georgiji 2008. godine.

### Međunarodna višedionička konferencija

Konferenciju zaklade *EnergyPact Foundation*, održanu na Austrijskoj vojnoj akademiji, zajednički su organizirali Austrijska platforma za internetsku sigurnost (CSP) i Austrijski institut za tehnologiju (AIT) uz potporu IEC-a, UN-ovog Ureda za droge i kriminal (UNODC) i Međunarodne telekomunikacijske unije (ITU).

Sudjelovali su dužnosnici i predstavnici industrije, akademske zajednice i znanstvenih instituta. Među temama je bila moderna znanost o podacima u zaštiti ključnih infrastruktura sutrašnjice, pravni i zakonski okvir, ključne infrastrukture i davanje ovlasti gospodarskim subjektima.

### Pregled IEC-ovih aktivnosti u području internetske sigurnosti

Eyal Adar, član IEC-ove radne skupine IEC TC 65/WG 10: *Security for industrial process measurement and control – Network and system security*, i Radne skupine (WG) 17: *Cyber security* IEC-ovog Odbora za ocjenjivanje sukladnosti (CAB) i generalni direktor tvrtke *White Cyber Knight Ltd.* (WCK), govorio je o pojedinostima IEC-ovih aktivnosti u području internetske sigurnosti.

Adar kaže da je globalna ranjivost na zlonamjerne činove u internetskom prostoru sve veća i dodaje da iskorištavanje internetske ranjivosti ključnih infrastrukturnih sustava predstavlja sve veću prijetnju sigurnosti gospodarstva i društva općenito.

Adar je objasnio da je IEC objavio više od 200 međunarodnih norma koje se bave internetskom sigurnošću i privatnošću zdravstvenih, poslovnih i ključnih infrastrukturnih sustava te kazao sudionicima: "primjena pravih normi za vaše potrebe predstavlja izazov, ali donosi brojne prednosti, osobito za složenu infrastrukturu koja obuhvaća informacijsku/operativnu tehnologiju i tehnologiju interneta stvari (IT/OT/IoT)."

Adar je dodao da u to područje spadaju i IEC-ovi sustavi ocjenjivanja sukladnosti.

### Prednosti IEC-ovog okvira internetske sigurnosti

Kao primjer važnosti IEC-ovih normi i ocjenjivanja sukladnosti u području informatičke sigurnosti, Adar je naveo prednosti niza [IEC 62443](#), koji sadrži 14 dokumenata, od toga sedam normi, tehničkih zahtjeva i specifikacija. Te publikacije:

- osiguravaju ekosustav normi za različite potrebe;
- osiguravaju norme za jedinstvene potrebe. Adar je kao primjer naveo dokument "Extended Set of Standards that support Smart Grids deployment" (Prošireni skup normi koje podržavaju primjenu pametnih mreža) koji je izradila Skupina za koordinaciju pametnih mreža (Smart Grid



*Coordination Group*) Europskog odbora za normizaciju (CEN), Europskog odbora za elektrotehničku normizaciju (CENELEC) i Europskog instituta za telekomunikacijske norme (ETSI). U tom su dokumentu popisane IEC-ove norme koje obuhvaćaju elektroenergetske sustave, informacijske sustave i industrijsku automatizaciju, a primjenjuju se na trgovce, programere za integraciju i rukovatelje;

- osiguravaju međunarodnu priznatost: IEC okuplja 170 zemalja koje predstavljaju gotovo polovicu svjetskog stanovništva i na koje otpada praktički sva proizvedena električna energija;
- jamče da će uređaji proizvedeni prema IEC-ovim međunarodnim normama biti prihvaćeni u većini zemalja svijeta. One u potpunosti ispunjavaju zahtjeve iz Sporazuma o tehničkim zaprekama u trgovini ([TBT](#)) Svjetske trgovinske organizacije;
- u kombinaciji s drugim normama predstavljaju najbolji odgovor za svaku potrebu;
- jamče kompatibilnost s vodećim normama: npr. primjena norme IEC 62443 znači kompatibilnost s američkim okvirom internetske sigurnosti (NIST);
- uključuju i tržišne potrebe: Adar je kao primjer naveo Međunarodno udruženje krajnjih korisnika komponenti, sustava i informatičkih artikala u prerađivačkoj industriji ([WIB](#)). WIB-u je trebala norma za dobavljače rješenja za sustave industrijske automatizacije i vođenja (IACS), pa je sastavio izvornu normu na temelju potreba te industrijske grane. IEC ju je prihvatio kao [IEC 62443-2-4:2015, Security program requirements for IACS service providers](#) (Sigurnost sustava industrijske automatizacije i vođenja -- Dio 2-4: Sigurnosni programski zahtjevi za IACS davatelje usluga);
- publikacije su prihvatali trgovci: većina vodećih multinacionalnih kompanija i nebrojena mala i srednja poduzeća aktivno sudjeluju u radu IEC-a putem nacionalnih odbora;
- publikacije predstavljaju bazu znanja za zemlje u razvoju: certifikacijska tijela i ocjenjivači postoje svugdje u svijetu; oni mogu pomoći organizacijama u energetskom sektoru dajući im sljedeće ključne informacije:
  - koju normu primjeniti u različitim slučajevima
  - kako je primjeniti korak po korak
  - kako izraditi analizu jaza
  - i, napokon, kako dobiti odobrenje nadzornih tijela.

### Rad na sustavima ocjenjivanja sukladnosti

Postoji više IEC-ovih sustava ocjenjivanja sukladnosti. Adar je objasnio da radna skupina CAB/WG 17 istražuje tržišnu potrebu i vremenski okvir usluga ocjenjivanja sukladnosti (globalni certifikacijski sustavi) za proizvode, usluge, osoblje i integrirane sustave u području internetske sigurnosti. Međutim, njezin rad ne uključuje područje aplikacije industrijske automatizacije, koje spada u područje rada skupine ([TF](#)) za internetsku sigurnost odbora [IECEE CMC](#).

### Snažan interes sudionika

Adarova prezentacija naišla je na velik interes i pobudila brojna pitanja sudionika jer široki raspon međunarodnih normi koje izrađuju IEC i Zajednički tehnički odbor Međunarodne organizacije za normizaciju (ISO) i IEC-a, ISO/IEC JTC 1, daju značajan doprinos zaštiti ključne energetske infrastrukture.

(Izvor: <http://iecetech.org/issue/2017-02/IEC-work-on-cyber-security-for-energy-infrastructure>; priredio: V. Jaram; prijevod: T. Majić)





# Učimo od najboljih: nova norma za pružatelje obrazovnih usluga

*Današnjoj ekonomiji znanja potrebne su raznorazne usluge obrazovanja, izvan formalnog, nacionalnog obrazovnog sustava. Svrha je nove norme pomoći pružateljima da poboljšaju svoje usluge, ali i osigurati im priznavanje i vjerodostojnost na međunarodnom tržištu.*

ISO 29993 *Learning services outside formal education – Service requirements* (Usluge učenja izvan formalnog obrazovnog sustava – Zahtjevi za usluge) povećava transparentnost i vjerodostojnost na tržištu tako što daje minimalne zahtjeve za međunarodno dogovorene razine kvalitete usluga učenja.



Daniel Graf, predsjednik odbora ISO-ovog tehničkog odbora ISO/TC 232 koji je izradio normu i čije tajništvo vodi DIN, njemački član ISO-a, rekao je: "Pružatelji usluga imat će koristi od bolje kvalitete usluga i međunarodno priznate norme kojom se uskladjuju brojne lokalne, privatne i nacionalne norme, a korisnicima će dobro doći jasnije informacije o tome što mogu očekivati."

"ISO 29993 priznaje važnost mogućnosti korisnika da donose odluke na temelju informiranosti time što zahtijeva od pružatelja usluga da daju jasne informacije o tome što korisnici mogu očekivati i o tome tko je pružatelj usluge."

Normu ISO 29993 možete kupiti kod nacionalnog člana ISO-a ili putem ISO-ove mrežne trgovine ISO Store.

(Izvor: <https://www.iso.org/news/ref2210.html>, Clare Naden, 10. kolovoza 2017.; priredio: V. Jaram, prijevod: T. Majić)





# Novi priručnik pomaže malim i srednjim poduzetnicima da bolje upravljaju upotrebom vode

**Pitka voda nužna je za život i jedan je od najdragocjenijih resursa, a ipak je 40% svjetskog stanovništva nema dovoljno. Istovremeno, mi smo sami sebi najluči neprijatelj jer se više od 80% otpadne vode koju proizvodi društvo vraća u ekosustav nepročišćeno i neoporabljeno.**

Taj je problem općepriznat i stoga je voda predmet nekoliko ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda. Vlade i gospodarski subjekti pod sve većim su pritiskom da ograniče potrošnju vode. Međutim, da bi to mogli, najprije moraju biti u stanju izmjeriti je.



Upravo objavljen ISO-ov priručnik, *ISO 14046 Environmental management – Water footprint – A practical guide for SMEs* (ISO 14046 Upravljanje okolišem – Vodeni otisak – Praktični vodiš za mala i srednja poduzeća), izrađen u suradnji s ITC-om (*International Trade Centre*), pomoći će svim vrstama organizacija, osobito malim i srednjim poduzećima, da bolje shvate normu za upravljanje okolišem ISO 14046 i najbolje iskoriste prednosti koje ona nudi.

Jedan od autora priručnika Sébastien Humbert primjećuje da je mjerjenje vodenog otiska relativno nova vrsta procjene u odnosu na druge procjene kao što je procjena ugljikovog otiska. Za mjerjenje vodenog otiska primjenjuju se brojne metode, s različitim rezultatima.

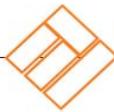
“S obzirom da su doprinos u izradi norme ISO 14046 dale tisuće ljudi iz 60-ak zemalja i 20 nevladinih organizacija, ona predstavlja međunarodni konsenzus o zajedničkom jeziku za sve zainteresirane strane i okvir za mjerjenje utjecaja upotrebe vode na okoliš.”

“Praktičnim uputama ne samo o glavnim točkama nego i onima koje su najotvorenije za razna tumačenja, priručnik pomaže organizacijama da se na temelju norme ISO 14046 pripreme za procjenu vodenog otiska i provedu je.”

*ISO 14046 Environmental management – Water footprint. A practical guide for SMEs* možete kupiti kod nacionalnog člana ISO-a ili putem ISO-ove mrežne trgovine **ISO Store**.

(Izvor: <https://www.iso.org/news/ref2209.html>, Clare Naden, 14. kolovoza 2017.; priredio: V. Jaram, prijevod: T. Majić)



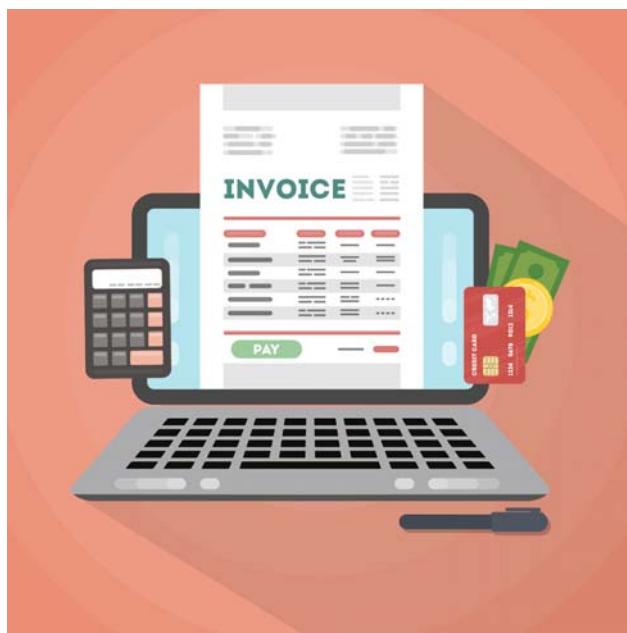


# Objava prve europske norme prekretnica u e-fakturiranju

U eri digitalizacije računi moraju prijeći s papira u elektronički format, što će koristiti kupcima jer će računi brže stizati do njih, a znatno će se smanjiti i troškovi centralne obrade i pohrane podataka. Predviđa se da će koristi u poslovanju među gospodarskim subjektima u Europi iznositi čak 40 milijardi eura. Međutim, još postoje neke prepreke koje sprječavaju ostvarivanje izravnih koristi od takvog fakturiranja:

- široki raspon upotrebljavanih formata;
- prekogranične transakcije unutar EU-a otežane su zbog različitosti nacionalnih propisa koji uređuju valjanost i prihvatljivost elektroničkih računa (e-fakturiranje) u pravnom, finansijskom i administrativnom smislu;
- nepovjerenje u sigurnost sustava e-fakturiranja i moguće lažno prikazivanje zabrinjavaju kupce i porezne vlasti.

Stoga je Europska komisija od Europskog odbora za normizaciju (CEN) zatražila da izradi normu za e-fakturiranje (*e-invoicing*) kako bi se uskladili postupci koji se primjenjuju u Europi i ispunili zahtjevi Direktive 2014/55/EU o elektroničkom fakturiranju u javnoj nabavi.



## Odbor CEN/TC 434 za elektroničko fakturiranje objavio je prve dokumente

Elektroničkim fakturiranjem bavi se CEN-ov tehnički odbor **CEN/TC 434, Electronic Invoicing**. Tajništvo odbora vodi NEN, CEN-ov član iz Nizozemske. U vrlo kratkom roku naši normizacijski stručnjaci uspjeli su izraditi europsku normu i tehničku specifikaciju:

- **EN 16931-1 Electronic invoicing – Part 1: Semantic data model of the core elements of an electronic invoice** (Elektroničko fakturiranje – 1. dio: Semantički model podataka ključnih elemenata elektroničkog računa)
- **TS 16931-2 Electronic invoicing – Part 2: List of syntaxes that comply with EN 16931-1** (Elektroničko fakturiranje – 2. dio: Popis sintaksi koje su u skladu s normom EN 16931-1)

Popis sintaksi koje su u skladu s normom EN 16931-1)

Semantički model uključuje samo bitne elemente informacija koje elektronički račun mora sadržavati da bi se osigurala pravna (uključujući fiskalnu) sukladnost i omogućila interoperabilnost u prekograničnoj, međusektorskoj i nacionalnoj trgovini. Semantički model mogu upotrebljavati organizacije u privatnom i javnom sektoru za fakturiranje u javnoj nabavi. Može se primjenjivati i u fakturiranju među poduzećima u privatnom sektoru. Primjena norme sukladna je sa zahtjevima za zaštitu osobnih podataka Direktive 95/46/EZ jer vodi računa o načelima privatnosti i zaštite podataka dizajnom, minimizacijom podataka, ograničavanjem namjene, nužnošću i proporcionalnošću.

## CEN I CENELEC



Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija

---

U kolovozu i listopadu ove godine bit će objavljeni i drugi dokumenti.

- Pogledajte koji su [normizacijski dokumenti za e-fakturiranje trenutno u izradi](#).

Do kraja 2017. godine bit će objavljeno ukupno 8 dokumenata. Primjena europske norme EN 16931 i povezanih tehničkih specifikacija i tehničkih izvještaja pomoći će u glatkoj primjeni elektroničkih računa.

"Od uvođenja Direktive o PDV-u, zahvaljujući ovoj novoj europskoj normi o elektroničkom fakturiranju bit će po prvi put moguće zajamčiti potpunu zakonsku sukladnost elektroničkog računa u Europskoj uniji. Sada smo se stvarno približili primjeni Direktive o elektroničkom fakturiranju i cilju Europske komisije da do 2020. godine u upotrebi prevlada elektroničko fakturiranje," rekao je Andrea Caccia, predsjednik odbora CEN/TC 434.

(Izvor: [https://www.cencenelec.eu/News/Brief\\_News/Pages/TN-2017-020.aspx](https://www.cencenelec.eu/News/Brief_News/Pages/TN-2017-020.aspx); priredio: V. Jaram; prijevod: T. Majić)

